

Bergmann Judit:

Oktatás és vizuális önkifejezés

(serdülők szimbólum-rajzai és ezek értelmezési lehetőségei)

Előadásomban a vizuális ábrázolásnak mint önkifejezésnek a pedagógiai gyakorlatban betöltött szerepével foglalkozom. Elgondolásom szerint az önkifejezés vizuális formája – mint nonverbális kommunikációs eszköz – jelentős szereppel bírhat a nevelési folyamatban, a személyes és szociális kompetencia kialakításában. Különösen igaz ez serdülőkorban, mely szakaszban az egyén megkezd az elszakadást az *itt és most* tapasztalati kötöttségei alól és felismeri, majd értelmezi a természeti és szociális szabályszerűségeket. (Nagy József: *XXI. század és nevelés*, Osiris, 2000) A kamaszok ebben a fejlődési periódusban a vizualitásban is új utakat keresnek. Az ábrázolás a *leképezéstől* gyakran a szimbólumokba rejtett *kifejezés* felé tolódik el. (Kárpáti Andrea: *A kamaszok vizuális nyelve*, Akadémiai Kiadó, 2005) E spontán folyamatot direkt módon is előidézhetjük. A rajz, a vizuális alkotás olyan pedagógiai stimuláló eszköz lehet, melyen keresztül célzottan segíthetjük a személyiség tudatosulási folyamatát.

Ezt célozza meg a saját fejlesztésű „5 szimbólum” rajzi feladatsor, mely megadott szimbólumokat ábrázoltat vizuálisan (hajó, ház, szív, fa és szabadon választott szimbólum). Röviden ismertetem a feladat elméleti hátterét: a választott jelképeket, a szimbólumképzés és értelmezés irányzatait, valamint a projektív rajzok pedagógiai használhatóságának kereteit. A rajzok értelmezési lehetőségeit az agresszív rajzi jegyek példáinak bemutatásán keresztül tekintem át. Előadásomat saját gyűjtésű rajzokkal illusztrálom.